

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Wypowiedź ustna: Jakie mogą być skutki nalogu alkoholowego? Omów zagadnienie na podstawie fragmentu "Zbrodni i kary" Fiodora Dostojewskiego i wybranych tekstów kultury.

[...] tymczasem straciłem posadę - także nie z własnej winy, tylko wskutek przesunięć personelu; i wówczas dotknąłem!... Już temu półtora roku znaleźliśmy się, po wędrownkach i licznych niedolach, w tej oto stolicy wspaniałej i niezliczonymi pomnikami uświetnionej. Tutaj dostałem posadę... Dostałem i znów straciłem. Rozumie pan? Tutaj już straciłem z własnej winy, albowiem opętało mnie to... zamieszkujemy teraz kątem u gospodyni, Amalii Fiodorowny Lippewechsel, z czego zaś żyjemy i z czego płacimy - nie wiem. Mieszka tam dużo osób oprócz nas... Najokropniejsza Sodoma... [...] A tymczasem podrosła moja córka z pierwszego małżeństwa. [...] Edukacji, jak pan to sobie łatwo wystawi, Sonia nie otrzymała. Przed jakimi czterema laty próbowałem przerabiać z nią geografię i historię powszechną; ale że i sam byłem w tej dziedzinie nietęgi, a przyzwoitych podręczników nie miałem, bo książki, jakieśmy posiadali... no, słowem, nie ma już tych książek, więc na tym cała nauka się skończyła. [...] A tymczasem dzieciarnia głodna. [...] Leżałem wtedy...ha, nie będę owijał w bawełnę! Leżałem pijaniusieńki, a wtem słyszę, jak moja Sonia mówi [...] "Więc jakże, Katarzyno Iwanowna? Czyż mam się zdecydować na taką rzecz? [...] "Ha - odpowiedziała Katarzyna z przekąsem - o cóż masz się drożyć? To mi dopiero skarby!" [...] Powiedziane to było nie przy zdrowych zmysłach, lecz przy uczuciach wzburzonych [...]

PYTANIE 1

Określ gatunek utworu.

ODPOWIEDŹ

"Zbrodnia i kara" Fiodora Dostojewskiego to powieść realistyczna.

.....

PYTANIE 2

Określ czas powstania utworu.

ODPOWIEDŹ

Powieść została napisana w okresie realizmu.

.....

PYTANIE 3

Określ kontekst historyczny.

ODPOWIEDŹ

Wydarzenia rozgrywają się w Petersburgu w II połowie XIX wieku. Miasto zostało ukazane w panoramiczny sposób. Było zamieszkiwane przez mieszczan, zubożałą szlachtę,

urzędników, bogaczy i biedotę. Ta ostatnia grupa społeczna żyła w strasznych warunkach, zmagając się z chorobami czy alkoholizmem.

PYTANIE 4

Sformułuj tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ

Przykładowa teza: Uzależnienie od alkoholu ma niszczący wpływ na każdy aspekt życia człowieka.

PYTANIE 5

Określ bohatera fragmentu i przedstaw jego wypowiedź.

ODPOWIEDŹ

Bohaterem jest Marmieładow, były urzędnik tytularny, ojciec Sonii, mąż Katarzyny Iwanownej. Znajduje się w szynku i opowiada o swoim życiu. Nie jest w stanie utrzymać żadnego miejsca pracy. Mieszka wraz z rodziną jako sublokator w ciasnym i zimnym pokoju w przeludnionej kamienicy. Nie potrafi zapewnić rodzinie środków na jedzenie i ubranie. Nie potrafi uchronić córki przed prostytutką. Nie jest w stanie zapewnić Sonii wykształcenia, bo sprzedał książki, aby mieć pieniądze na alkohol. Sam siebie nie szanuje.

PYTANIE 6

Wskaż inne teksty kultury

A. W satyrze "Pijaństwo" Ignacego Krasickiego mamy ukazany portret nałogowego pijaka. Dla bohatera każda okazja jest dobra, aby móc się napić, na przykład imieniny żony, przybycie znajomych. W utworze zawarta jest krytyka pijaństwa, które odbiera człowiekowi zdrowie, godność i szacunek.

B. W utworze "Mały Książę" Antoine'a de Saint-Exupery jedną z planet zamieszkiwał Pijak. Siedział przed stołem pełnych i pustych butelek. Powiedział, że pije, aby zapomnieć, że się wstydzi. A wstydzi się tego, że pije.

PYTANIE 7

Jaki jest wniosek?

ODPOWIEDŹ

Z powodu nałogu alkoholowego można zaprzepaścić nie tylko swoje własne życie, ale też zniszczyć życie najbliższymi.